

Regeringens proposition

1978/79: 27

om utvidgning av Sveriges sjöterritorium;

beslutad den 2 november 1978.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga de förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

OLA ULLSTEN

SVEN ROMANUS

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att Sveriges territorialhav utvidgas från fyra till tolv nautiska mil. Detta föranleder ändringar bl. a. i lagen om Sveriges sjöterritorium. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 1979.

1 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1966: 374) om Sveriges sjöterritorium

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1966: 374) om Sveriges sjöterritorium

dels att i 2 och 5 §§ ordet "Konungen" skall bytas ut mot "regeringen",

dels att 3 och 4 §§ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

Till territorialhavet räknas det utanför Sveriges landområden och inre vatten belägna vattenområdet med en bredd av *fyra* nautiska mil eller 7 408 meter.

Territorialhavet sträcker sig dock

a) i området närmast gränsen mot Norge intill en linje på ett avstånd av *fyra* nautiska mil från och parallell med den rätta linjen genom det nordligaste bland de med namnet Stora Drammen betecknade skären och den sydost om ön Heja belägna övervattensstenen Hejeknubb;

b) i Öresund ej utöver den linje i sundets längdriktning som anges i deklarationen med Danmark den 30 januari 1932 angående vissa gränsförhållanden i Öresund;

c) i Ålands hav ej utöver gränsen mot Finland; samt

d) i området närmast gränsen mot Finland i Bottenviken intill en linje på ett avstånd av *fyra* nautiska mil från och parallell med den rätta linjen från det sydligaste skäret vid ön Letto till det sydligaste skäret vid ön Selkäsarvi.

Till territorialhavet räknas det utanför Sveriges landområden och inre vatten belägna vattenområdet med en bredd av *tolv* nautiska mil eller 22 224 meter från de baslinjer som anges i 4 §.

Territorialhavet sträcker sig dock

a) i Skagerack ej utöver den fastställda gränsen mot Norge och ej heller utöver en rät linje (kompasslinje) mellan punkten 58°53'34,0" N, 10°38'25,0" O och punkten 58°45'41,3" N, 10°35'40,0" O;

c) i Bottenviken, Bottenhavet, Ålands hav och nordligaste delen av Östersjön ej utöver den fastställda gränsen mot Finland och, i de områden där sådan gräns saknas, ej utöver någon av de gränslinjer för kontinentalsockeln och den svenska fiskezonen som överenskommit med Finland och ej heller utöver mittlinjen mellan de svenska och finska baslinjerna;

d) i andra områden där avståndet mellan de svenska baslinjerna och annan stats baslinjer understiger *tjugofyra* nautiska mil ej utöver mittlinjen mellan de båda staternas baslinjer.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

4 §

Vid landområden *beräknas territorialhavet från strandlinjen* vid lågt vattenstånd. Från skär som vid lågt vattenstånd men ej vid medelvattenstånd höjer sig över vattenytan, beräknas dock territorialhav endast om skäret ligger på ett avstånd av högst *fyra* nautiska mil från närmaste till Sverige hörande landområde som höjer sig över vattenytan vid medelvattenstånd.

Vid landområden *utgörs baslinjen för beräkning av territorialhavet av strandlinjen* vid lågt vattenstånd. Från skär som vid lågt vattenstånd men ej vid medelvattenstånd höjer sig över vattenytan, beräknas dock territorialhav endast om skäret ligger på ett avstånd av högst *tolv* nautiska mil från närmaste till Sverige hörande landområde som höjer sig över vattenytan vid medelvattenstånd.

Vid inre vatten utmed kusterna beräknas territorialhavet från dessa vattenområdets yttergränser (räta baslinjer).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1979.

2 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1960: 419) om förbud i vissa fall mot införsel av spritdrycker**

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (1960: 419) om förbud i vissa fall mot införsel av spritdrycker skall upphöra att gälla vid utgången av juni 1979.

JUSTITIEDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regerings­sammanträde
1978-11-02

Närvarande: statsministern Ullsten, ordförande, och statsråden Sven Romanus, Mundebo, Wikström, Friggebo, Wirtén, Huss, Rodhe, Wahlberg, Hansson, Enlund, Lindahl, Winther, De Geer, Blix, Cars, Gabriel Romanus, Tham, Bondestam

Föredragande: statsrådet Sven Romanus

Proposition om utvidgning av Sveriges sjöterritorium

---

1 Inledning

Sverige tillämpar alltsedan slutet av 1700-talet en territorialhavsbredd om fyra nautiska mil.

Under senare år har ett stort antal stater utvidgat sitt territorialhav till en bredd av tolv nautiska mil eller mer. I det förslag till en ny havsrättskonvention som f. n. behandlas vid FN:s tredje havsrättskonferens anges tolv nautiska mil vara den högsta tillåtna territorialhavsbredden. Överhuvudtaget får det numera anses vara förenligt med internationell rätt att tillämpa en territorialhavsbredd om tolv nautiska mil.

Med anledning av motionen 1975/76: 1150 har riksdagens utrikesutskott (UU 1976/77: 11) förordat att frågan om en utvidgning av Sveriges territorialhav till tolv nautiska mil skulle bli föremål för regeringens positiva och skyndsamma prövning. Enligt utskottets mening borde man skapa beredskap för att kunna genomföra en utvidgning så snart överenskommelse om en ny havsrättskonvention kunde uppnås eller eventuellt redan dessförinnan. Skulle nämligen arbetet på en sådan konvention bedömas bli ytterligare fördröjt eller resultatlöst, borde det enligt utskottet övervägas att ändå vidta åtgärden i fråga. Riksdagen beslöt att som sin mening ge regeringen till känna vad utskottet hade anfört (rskr 1976/77: 81).

2 Gällande ordning

Bestämmelser om territorialhavets bredd finns i lagen (1966: 374) om Sveriges sjöterritorium och kungörelsen (1966: 375) med närmare bestämmelser om beräkningen av Sveriges sjöterritorium. Enligt 1 § i la-

gen omfattar Sveriges sjöterritorium inre vatten och territorialhavet. Det begränsas mot det fria havet eller annan stats territorium av territorialgränsen.

I 2 § i lagen anges vad som är att hänföra till inre vatten. Hit räknas i princip insjöar, vattendrag och kanaler, vid kusten belägna hamnar, bukter och vikar samt vattenområden innanför och mellan öar, holmar och skär intill räta linjer som fastställs av regeringen.

Territorialhavsbredden anges i 3 § i lagen. Det föreskrivs där att till territorialhavet skall räknas det utanför Sveriges landområden och inre vatten belägna vattenområdet med en bredd av fyra nautiska mil eller 7 408 meter. I vissa områden medger dock inte de geografiska förhållandena att territorialhavet får denna bredd. Enligt 3 § gäller därför särskilda regler för beräkningen av territorialhavsbredden i området närmast gränsen mot Norge, i Öresund, i Ålands hav och i området närmast gränsen mot Finland i Bottenviken.

Vid landområden skall territorialhavet enligt 4 § i lagen beräknas från strandlinjen vid lågt vattenstånd. Från skär som höjer sig över vattenytan vid lågt vattenstånd men inte vid medelvattenstånd beräknas dock territorialhav endast om skäret ligger på ett avstånd av högst fyra nautiska mil från närmaste till Sverige hörande landområde som höjer sig över vattenytan vid medelvattenstånd. Vid inre vatten utmed kusterna beräknas territorialhavet från dessa vattenområdets yttergränser, de s. k. räta baslinjerna.

Av internationell praxis framgår vilka befogenheter en kuststat har över sitt territorialhav. Denna praxis har kommit till uttryck i 1958 års Genèvekonvention om territorialhavet och tilläggszonen. Trots att Sverige inte har tillträtt denna konvention, är dess bestämmelser av betydelse för oss, eftersom de i stor utsträckning utgör en kodifiering av folkrättslig sedvanerätt. Enligt konventionen omfattar statens suveränitet även territorialhavet (artikel 1: 1), luftrummet över territorialhavet samt havsbotten och dess underlag under territorialhavet (artikel 2). Även om en stat har suveränitet över sitt territorialhav, skall andra staters fartyg ha rätt till s. k. oskadlig genomfart genom territorialhavet (artikel 14: 1). Genomfart är oskadlig, om den inte stör kuststatens lugn, ordning eller säkerhet (artikel 14: 4). Genomfart av utländska fiskefartyg skall inte anses som oskadlig, om dessa inte iakttar de lagar och förordningar som kuststaten kan utfärda i syfte att hindra dem från att fiska i territorialhavet (artikel 14: 5). Utländska undervattensbåtar skall i territorialhavet framföras i övervattensläge och föra flagg (artikel 14: 6). I konventionen anges också att kuststaten får i en tilläggszon utanför territorialhavet utöva erforderlig kontroll för att hindra överträdelse av dess tull-, skatte-, immigrations- eller hälsobestämmelser inom dess territorium eller territorialhav och bestraffa överträdelse av sådana bestämmelser begångna inom dess territorium eller territorialhav

(artikel 24: 1). Tilläggszonen får inte sträcka sig längre ut än tolv nautiska mil från den baslinje, varifrån territorialhavets bredd beräknas (artikel 24: 2).

I överensstämmelse med de internationella reglerna har utländska fartyg rätt till oskadlig genomfart genom det svenska territorialhavet. Enligt kungörelsen (1966: 366) om utländska örlogsfartygs och militära luftfartygs tillträde till svenskt territorium m. m. skall dock utländska örlogsfartyg och vissa andra statsfartyg göra anmälan innan de går in på svenskt territorialhav. För utländska militära luftfartygs tillträde till luftrummet över svenskt territorialhav gäller krav på tillstånd. Undantag från anmälnings- och tillståndsplikten gäller i Öresund och i luftrummet över Öresund.

I anslutning till de internationella reglerna om tilläggszoner har i lagen (1960: 419) om förbud i vissa fall mot införsel av spritdrycker en begränsad jurisdiktion införts intill ett avstånd av tolv nautiska mil från svenska kusten eller där utanför belägna yttersta skär. Enligt 4 § i denna lag skall det nämligen i vissa fall anses som olovlig införsel till svenskt sjöterritorium, om spritdrycker förs in till farvatten, som ligger utanför den svenska territorialgränsen men innanför den angivna tolv milsgränsen.

Alltsedan år 1973 pågår vid FN:s tredje havsrättskonferens arbetet på en omfattande konvention rörande havens folkrätt. Inom ramen för konferensen har hittills hållits sju sessioner utan att något slutligt resultat uppnåtts. Det är alltså ovisst om och när en konvention kan komma till stånd. De delar av den hittills diskuterade konventionstexten som gäller territorialhavet torde dock redan nu vara i huvudsak accepterade av en stor majoritet av de deltagande staterna. Enligt de föreslagna konventionsreglerna skall den största tillåtna territorialhavsbredden vara tolv nautiska mil. Särskilda avgränsningsregler föreslås för de fall då avståndet till annat lands baslinjer är mindre än tjugofyra nautiska mil. I territorialhavet skall gälla en rätt till oskadlig genomfart. Dessutom föreslås bestämmelser om rätt till fri passage i internationella sund, vilket innebär att kuststatens rätt till reglering och kontroll av sjöfarten blir ytterligare beskuren. Rätten till fri passage i dessa områden skall gälla såväl för fartyg som för luftfartyg i luftrummet över sunden.

3 Allmän motivering

Ett stort antal länder har redan nu ett territorialhav med en bredd av tolv nautiska mil. I vår närhet tillämpar Sovjetunionen och Polen denna territorialhavsbredd. I arbetet vid FN:s tredje havsrättskonferens utgår man också från att den högsta tillåtna territorialhavsbredden skall vara tolv nautiska mil.

Riksdagen har tidigare gett uttryck åt uppfattningen att man borde skapa beredskap för att utvidga Sveriges territorialhav till tolv nautiska mil så snart överenskommelse kunde uppnås om en ny havsrättskonvention eller eventuellt redan dessförinnan. Skulle arbetet på en konvention bli fördröjt eller resultatlöst, borde det enligt riksdagen övervägas att ändå utvidga territorialhavet.

Sedan dessa uttalanden gjordes, har nästan två år förflutit utan att enighet kunnat nås om en havsrättskonvention. Det synes i detta läge inte nödvändigt att invänta resultatet av havsrättskonferensen, om tillräckligt starka saksäl talar för en utvidgning redan nu av Sveriges territorialhav.

Utvidgningsfrågan har noggrant övervägts inom regeringskansliet i samråd med berörda myndigheter. Det har därvid konstaterats att en utvidgning av territorialhavet till tolv sjömil medför beaktansvärda fördelar från både civil och militär synpunkt.

En utvidgning av territorialhavet medför att sjöfarten i ökad utsträckning kan kanaliseras på ett från sjösäkerhetssynpunkt lämpligt sätt samtidigt som det område inom vilket svenska lotsar har företräde ökar. Svenskt medgivande kommer att kunna krävas för att främmande stat eller företag skall kunna lägga undervattensledningar eller pipelines inom det utvidgade svenska territorialhavet.

Viktigt är också att svenska myndigheter genom territorialhavets utvidgning får ökade möjligheter att vidta miljöskyddande åtgärder av olika slag. Genom att den svenska lagstiftningen mot vattenförorening från fartyg blir tillämplig väsentligt längre ut från kusten förbättras förutsättningarna för att genom kontroll och ingripanden skydda den marina kustmiljön mot förorenande utsläpp. Utvidgningen av det område inom vilket fartygsbefälhavare är skyldiga att rapportera händelser som kan medföra större oljeföroreningar är av särskild betydelse inför risken för haverier med tankfartyg. Till detta kommer fördelarna med att lagen (1973: 1198) om ansvarighet för oljeskada till sjöss blir tillämplig avsevärt längre ut än f. n.

En utvidgning av vårt territorium innebär också avsevärda fördelar för landets försvar. Sålunda minskar främmande staters möjligheter att bedriva underrättelsetjänst riktad mot Sverige samtidigt som det svenska försvarets möjligheter att ostört bedriva övningar på svenskt territorium förbättras. Vidare förbättras förutsättningarna för att vidta försvarsåtgärder som kan vara av betydelse för landets säkerhet och försörjning.

En utvidgning medför rättsliga konsekvenser i olika hänseenden. Den jurisdiktion som Sverige nu utövar i området ut till fyra nautiska mil från de svenska baslinjerna kommer att gälla även området mellan fyra och tolv nautiska mil. Det innebär att Sverige får kontroll inte bara över själva vattenområdet utan också över havsbotten under vattnet, bottenens underliggande lager och luftrummet ovanför vattnet.

För sjöfartens del medför en utsträckning av territorialhavet bl. a. att vissa sjökort behöver revideras.

Vid en utvidgning av territorialhavet till tolv nautiska mil blir det inte längre nödvändigt att bibehålla den speciella jurisdiktion med avseende på spritsmuggling som föreskrivs i 4 § lagen om förbud i vissa fall mot införsel av spritdrycker.

Utvidgningen av territorialhavet medför vidare att den del av den svenska fiskezonen som är belägen i området mellan fyra och tolv nautiska mil från kusten eller baslinjerna inkorporeras i territorialhavet.

I fråga om havsbotten och dess underlag i området mellan den nuvarande och den nya territorialgränsen medför utvidgningen av territorialhavet inte någon ändrad tillämpning av lagen (1966: 314) om kontinentalsockeln, eftersom denna lag gäller för havsbotten och dess underlag både innanför och utanför territorialgränsen.

Även Sveriges internationella förpliktelser med avseende på territorialhavet kommer givetvis att utsträckas till den nya delen av territorialhavet. Bl. a. bör främmande stats fartyg medges rätt till oskadlig genomfart även genom det nya området. Hinder torde dock inte föreligga att liksom hittills kräva föranmälan av utländska statsfartyg som önskar färdas genom det svenska territorialhavet. Närmare regler om passage genom svenskt territorialhav och luftrummet däröver bör fastställas av regeringen på grundval av gällande folkrättsliga principer.

Med hänsyn till de fördelar som en utvidgning av territorialhavet medför och då några egentliga nackdelar med en sådan utvidgning inte har kunnat påvisas, vill jag förorda att beslut nu fattas om en utvidgning.

En ny havsrättskonvention kommer sannolikt att innehålla särregler för genomfarten i internationella sund, dvs. sådana sund som används för internationell sjöfart mellan ett område av det fria havet eller en ekonomisk zon och ett annat område av det fria havet eller en ekonomisk zon. Dessa särregler kan komma att ge främmande stater en rätt till fri passage genom sunden, dvs. en ännu mer ohindrad passage än som följer av reglerna om oskadlig genomfart. Detta kan bli fallet också i sund som redan idag utgör territorialhav.

En följd av sådana bestämmelser skulle bli att undervattensbåtar fick passera i undervattensläge, vilket inte är tillåtet enligt reglerna om oskadlig genomfart. Vidare skulle inte kuststaten kunna kräva föranmälan av främmande örlogsfartyg som önskade passera genom internationella sund. Rätten till fri passage skulle sannolikt också gälla flygtrafiken över sunden. De nya reglerna om passagen i internationella sund väntas dock inte bli tillämpliga på t. ex. Öresund och Ålands hav, där genomfart redan är reglerad genom äldre avtal.

Beroende på utvecklingen av de havsrättsliga reglerna kan det således bli aktuellt att i framtiden ändra de nuvarande bestämmelserna för ge-

nomfarten i vissa sund utanför våra kuster och för överflygning av dessa sund.

I samband med utvidgningen av territorialhavet uppkommer vissa gränsproblem i de områden där avståndet till motstående eller angränsande stats baslinjer understiger tjugofyra nautiska mil. I princip bör i dessa områden gränsen utgöras av en mittlinje, men möjlighet finns att genom avtal med vederbörande stat komma överens om en annan gränslinje. Vidare bör territorialhavet inte sträcka sig in i annan stats fiskezon eller över annan stats kontinentalsockel.

4 Upprättade lagförslag

I enlighet med det anförda har inom justitiedepartementet upprättats förslag till

1. lag om ändring i lagen (1966: 374) om Sveriges sjöterritorium,
2. lag om ändring i lagen (1960: 419) om förbud i vissa fall mot införsel av spritdrycker.

Förslaget under 2 har upprättats i samråd med chefen för handelsdepartementet.

5 Specialmotivering

5.1 Förslaget till lag om ändring i lagen om Sveriges sjöterritorium

3 §

Paragrafen innehåller de grundläggande bestämmelserna om territorialhavets bredd. I första stycket anges huvudregeln, som föreslås ändrad så, att territorialhavet får en bredd av tolv nautiska mil eller 22 224 meter från de baslinjer som anges i 4 §.

I andra stycket föreskrivs liksom f. n. fyra undantag från huvudregeln.

Det första undantaget avser det område av Skagerack som ligger närmast Norge. F. n. anges inte uttryckligen att territorialhavet inte sträcker sig över den fastställda gränsen mot Norge. I punkt a föreskrivs endast hur territorialhavets bredd beräknas i området närmast gränsen. Enligt den nuvarande bestämmelsen sker beräkningen i förhållande till en viss rät linje, som finns angiven i 1909 års skiljedom i den s. k. Grisbådatvisten mellan Sverige och Norge, varigenom en del av sjögränsen mellan de båda länderna fastställdes.

I det föreliggande förslaget anges uttryckligen att territorialhavet inte sträcker sig över den gränslinje som har fastställts i förhållande till Norge. Vidare föreskrivs att territorialhavet inte sträcker sig utöver en rät linje mellan två angivna punkter. Anledningen till denna begräns-

ning är att Sverige i en svensk-norsk deklaration den 5 april 1967 angående Sveriges och Norges sjöterritorier i nordöstra Skagerack (SÖ 1967: 14) har förpliktat sig att inte utvidga sitt sjöterritorium utöver den angivna linjen. Begränsningen innebär i praktiken att territorialhavets bredd i området närmast gränsen mot Norge blir något mindre än tolv nautiska mil.

Det andra undantaget gäller Öresund, där territorialhavet enligt den nuvarande bestämmelsen i punkt b inte sträcker sig utöver en viss linje i sundets längdriktning som anges i en överenskommelse med Danmark från 1932. Någon ändring härav föreslås inte.

Det tredje undantaget enligt den föreslagna lydelsen av andra stycket punkt c avser Bottenviken, Bottenhavet, Ålands hav och nordligaste delen av Östersjön, dvs. farvattnen mellan Sverige och Finland. Detta undantag ersätter de nuvarande undantagen i punkterna c och d. Enligt den nya lydelsen föreskrivs till en början att territorialhavet inte sträcker sig över den fastställda gränsen mot Finland. Härmed åsyftas de gränslinjer som grundar sig på gamla överenskommelser och som sedan länge tillämpas i Ålands hav och längst upp i Bottenviken. Beträffande Ålands hav föreskrivs redan nu att territorialhavet inte får överskrida gränsen mot Finland. I övrigt finns det inte någon uttrycklig bestämmelse här- om. I punkt d finns emellertid en bestämmelse om hur territorialhavet beräknas i området närmast gränsen mot Finland i Bottenviken. Någon motsvarighet till den bestämmelsen föreslås inte nu, eftersom bestämmelserna om räta baslinjer i kungörelsen (1966: 375) med närmare bestämmelser om beräkningen av Sveriges sjöterritorium ger tillräckligt underlag för att bestämma territorialhavets yttergräns i det angivna området.

I sådana områden där gränsen mot Finland inte har bestämts genom avtal medför en utvidgning av territorialhavet till tolv nautiska mil behov av vissa andra avgränsningar. Detta hänger samman med de överenskommelser om kontinentalsockeln och om avgränsningen av den svenska fiskezonen som har träffats mellan Sverige och Finland.

Kontinentalsockelgränsen har fastställts genom en överenskommelse med Finland den 29 september 1972 om avgränsning av kontinentalsockeln i Bottenviken, Bottenhavet, Ålands hav och nordligaste delen av Östersjön (SÖ 1973: 1). Fiskezonsgränsen har fastställts genom en överenskommelse med Finland den 2 december 1977 (SÖ 1978: 15, se även prop. 1977/78: 107). Både kontinentalsockelgränsen och fiskezonsgränsen följer i princip mittlinjen mellan de båda ländernas baslinjer. I vissa områden sammanfaller emellertid inte kontinentalsockelgränsen och fiskezonsgränsen. Dessutom har i fråga om fiskezonsgränsen överenskommit att t. v. lämna ett visst område i norra delen av Östersjön helt utanför båda ländernas fiskezoner.

Avståndet mellan de svenska baslinjerna och den finska kontinental-

sockeln eller den finska fiskezonen är på vissa ställen mindre än tolv nautiska mil. Eftersom det svenska territorialhavet inte bör inkräkta på vare sig den finska kontinentalsockeln eller den finska fiskezonen, föreskrivs i punkt c att territorialhavet i sådana områden där det saknas en tidigare fastställd gräns inte sträcker sig utöver någon av de gränslinjer för kontinentalsockeln och den svenska fiskezonen som har överenskommit med Finland. Om kontinentalsockelgränsen och fiskezonsgränsen ligger utanför mittlinjen mellan de svenska och finska baslinjerna, bör det svenska territorialhavet ändå inte utan avtal med Finland utsträckas utöver mittlinjen. Därför föreslås som komplement en bestämmelse om att territorialhavet inte sträcker sig utöver mittlinjen mellan baslinjerna.

Även i vissa andra områden än farvattnen mellan Sverige och Finland är avståndet mellan de svenska baslinjerna och annan stats baslinjer mindre än 24 nautiska mil. Så är fallet t. ex. i området mellan södra Sverige och Bornholm samt i vissa delar av Kattegatt. I punkt d föreslås därför som ett fjärde undantag från huvudregeln att territorialgränsen i sådana områden inte sträcker sig utöver mittlinjen mellan de båda staternas baslinjer.

Vid tillämpning av bestämmelserna i punkterna c och d om att gränslinjen inte får sträcka sig utöver mittlinjen mellan de svenska baslinjerna och annan stats baslinjer kan självfallet hänsyn tas endast till sådana baslinjer som har dragits i överensstämmelse med internationellt rättsliga principer och som därför kan godtas av Sverige.

Det kan tilläggas att gränsdragningen kan komma att justeras genom avtal med annan stat. Bl. a. finns skäl att i förhållande till Finland eftersträva en enklare ordning, så att samma gräns kommer att gälla för territorialhavet, kontinentalsockeln och fiskezonen.

4 §

I första stycket föreskrivs till en början att territorialhavet vid landområden beräknas från strandlinjen vid lågt vattenstånd. I förtydligande syfte föreslås nu ett tillägg som innebär att det uttryckligen anges att strandlinjen i de angivna fallen utgör baslinje för beräkning av territorialhavet.

Vidare anges i första stycket i vad mån territorialhav skall räknas från sådana skär som höjer sig över vattenytan vid lågt vattenstånd men inte vid medelvattenstånd. Enligt den nuvarande lydelsen kan ett sådant skär bilda utgångspunkt för beräkning av territorialhavet endast om det ligger på ett avstånd av högst fyra nautiska mil från närmaste landområde som höjer sig över vattenytan vid medelvattenstånd. I anslutning till den allmänna utvidgningen av territorialhavsbredden föreslås att det nämnda avståndet mellan ett skär och närmaste landområde utökas till tolv nautiska mil.

Ikraftträdandebestämmelsen

Vissa förberedelser av praktisk art erfordras innan utvidgningen av territorialhavsbredden kan sättas i kraft. Dessa bör kunna vara avslutade till den 1 juli 1979.

5.2 Förslaget till lag om ändring i lagen om förbud i vissa fall mot införsel av spritdrycker

Efter utvidgningen av territorialhavsbredden till tolv nautiska mil finns inte längre behov av den särskilda bestämmelsen i 4 § om införsel till område innanför tolv milsgränsen. Paragrafen kan därför upphävas.

6 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att antaga förslagen till

1. lag om ändring i lagen (1966: 374) om Sveriges sjöterritorium,
2. lag om ändring i lagen (1960: 419) om förbud i vissa fall mot införsel av spritdrycker.

7 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga de förslag som föredraganden har lagt fram.